

Tillväxt-reflex – Nedväxt är inget fritt val

Vi lever i en verklighet där det tas för givet att ekonomin växer, men detta är – i ett längre tidsperspektiv – ett undantag. I två debattartiklar, med olika fokus, är det därför ingen slump att slutklämmarna är näst intill identiska.

När jag skickade in den första av artiklarna gav jag den rubriken "Tillväxtens dilemman". I plural för att trycka på att tillväxten, de facto, har bidragit med mycket gott som våra äldre släktingar aldrig hade kunnat drömma om. Å andra sidan är det otvivelaktigt att en ökad produktion belastar biosfären och driver på den globala uppvärmningen.

Då jag tar mig friheten att generalisera ser jag på min högra sida en finansminister som suktar efter en hög tillväxt för att finansiera både militär och kärnkraft. Och då jag vrider huvudet och kikar vänsterut ser jag dem som betonar det ohållbara med ekonomiska hjul som snurrar allt fortare.

I nästa steg kvantifierar jag både BNP-tillväxt, skatteintäkter och vetenskapens rop på minskade utsläpp av växthusgaser. Den besvärande kontentan är att även om det, med rätt glasögon, är möjligt att ana en "grön tillväxt" uppfyller den inte förväntningarna från vare sig Elisabeth Svantessons eller Greta Thunberg.

Debattartikeln finns att läsa i [Dala-Demokraten](#), i [Borås Tidning](#) och på [min webbsida](#) i pdf-form.

=====

Förra veckan var det Nobelhögtid med prisutdelning, galamiddag och kunglig glans, vilket inspirerade mig till text nummer två.

Även om Ekonomipriset i formell mening inte är ett Nobelpris har det hög status, och när Kungliga Vetenskapsakademien i år belönade forskning som förklarade den exempellösa ekonomiska tillväxten under de senaste 200 åren, då var vi många som spetsade öronen.

Men, när man lutade sig mot det målande uttrycket "kreativ förstörelse" då missar man det som har varit mycket viktigare och det som i grunden drev den industriella revolutionen. Och det som också idag är den smutsiga basen som den moderna civilisationen vilar på.

Det är på sitt sätt en icke-händelse hur Ekonomipriset motiveras, men att ha en dimmig bild av världen kan få fatala följder.

Om detta skrev jag på [Aftonbladets](#) debattsida (och som [pdf](#)).

=====

De bägge texterna slutade med en vädjan till politiker respektive nobelkommitté att – inför att tillväxten en dag kommer att vändas i sin motsats – värna demokratin, klimatet och välfärden. Nedväxten är oundviklig eller för att citera den finländske filosofen Georg Henrik von Wright: "Jag känner inte ett enda övertygande eller ens seriöst argument för möjligheten av ständig tillväxt".

//Stellan Tengroth